

2031
B.A./B.Sc. (General) First Semester
Geography
Paper - I: Physical Geography – I (Geomorphology)
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 60

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. I which is compulsory and selecting one question from each Unit. Credit will be given for suitable maps/diagrams and examples. Students can use unmarked/ transparent stencils of the world/country and colored pen/pencil

x-x-x

I. Attempt any ten in about 25 words each:-

- a) Define Physical Geography and Geomorphology.
- b) SIAL and SIMA.
- c) Systematic and Regional Geography.
- d) Gondwana land.
- e) Isostasy.
- f) Metamorphic Rocks.
- g) Mushroom Rock.
- h) Lateral Moraine.
- i) Active Volcano.
- j) Geosynclines
- k) Crater and Caldera
- l) Two Characteristics of Igneous rocks.
- m) Define Plateau and plain.
- n) Sea cliff.
- o) Delta.

(10x2)

UNIT – I

II. What is Physical Geography? Discuss its nature and scope in detail. (4+6)

III. Write in a detail about the Continental Drift Theory given by Alfred Wegener. (10)

UNIT – II

IV. Explain the different types of land forms developed by the forces of compression with the help of diagrams. (10)

V. What is Volcano and Volcanism? Discuss causes, types and distribution of Volcanoes in the world with the help of map. (3+7)

UNIT – III

VI. Explaining Rocks, discuss igneous rock and its characteristics. (10)

VII. What are the major land Forms? Discuss different types of mountains and their distribution in the world. (3+7)

UNIT – IV

VIII. Discuss the different types of land forms produced by wind with the help of diagrams. (10)

IX. Define the terms Glacier. Discuss the work of glacier and its resultant landforms with the help of diagrams. (2+8)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਪਾੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦੇਂ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਦੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੋਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅਨਿਵਾਰ੍ਯ ਹੈ।

- *_ *_ *-

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਦੁਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕਾ ਉਤਰ 25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਮੇਂ ਦੇਂ:-
(ਕ) ਭੌਤਿਕ ਭੂਗੋਲ ਔਰ ਭੂ-ਆਕ੍ਰਿਤਿ ਵਿਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀਜ਼ਿਏ।
(ਖ) SIAL ਔਰ SIMA
(ਗ) ਵ੍ਯਵਸ੍ਥਿਤ ਔਰ ਖੇਤ੍ਰੀਯ ਭੂਗੋਲ।
(ਘ) ਗੋਡਵਾਨਾ ਭੂਮਿ।
(ਡ.) ਭੂ-ਸੰਤੁਲਨ
(ਚ) ਰੂਪਕ ਚਟ੍ਵਾਨੇਂ
(ਛ) ਕਾਯਾਨ੍ਤਰਿਤ ਚਟ੍ਵਾਨੇਂ
(ਜ) ਪਾਰ੍ਸ਼ਵ ਸੌਰੇਨ
(ਝ) ਸਕ੍ਰਿਯ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ।
(ਞ) ਜਿਯੋਸਿਡੇਨਸ
(ਟ) ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਵਿਕਰ/ਕ੍ਰੇਟਰ ਔਰ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਕੁਞਡ
(ਠ) ਆਗੇਯ ਚਟ੍ਵਾਨੇਂ ਕੇ ਦੋ ਲਕ੍ਸ਼ਣ।
(ਡ) ਪਠਾਰ ਔਰ ਸੈਦਾਨ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋਂ।
(ਫ) ਸਮੁਦ੍ਰੀ ਚਟ੍ਵਾਨ।
(ਞ) ਨਦੀ ਕਾ ਮੋਹਾਨਾ

ਭਾਗ-1

2. ਭੌਤਿਕ ਭੂਗੋਲ ਕ੍ਯਾ ਹੈ? ਇਸਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਔਰ ਕਾਰ੍ਯਕ੍ਸੇਤ੍ਰ ਪਰ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
3. ਅਲਫ੍ਰੇਡ ਵੇਗੇਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿਏ ਗਏ ਮਹਾਦ੍ਰਿਸ਼ੀਯ ਬਹਾਵ ਸਿਫ਼ਾਨ੍ਤ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੇਂ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਵਰ੍ਣਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-2

4. ਸੰਪੀਡਨ ਬਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੂਮਿ ਰੂਪਾਂ ਕੀ ਚਿਤ੍ਰਾਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕਰੋਂ।
5. ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਔਰ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਬਣਨਾ ਕ੍ਯਾ ਹੈ? ਦੁਨਿਯਾ ਮੇਂ ਜਵਾਲਾਮੁਖਿਯੋਂ ਕੇ ਕਾਰ੍ਣਾਂ, ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਔਰ ਵਿਤਰਣ ਕੀ ਮਾਨਚਿਤ੍ਰ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-3

6. ਚਟ੍ਵਾਨੇਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ, ਆਗੇਯ ਚਟ੍ਵਾਨੇਂ ਔਰ ਉਸਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਔਂ ਕਾ ਵਰ੍ਣਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।
7. ਪ੍ਰਮੁਖ ਭੂ-ਆਕ੍ਰਿਤਿਯਾਂ ਕ੍ਯਾ ਹੈਂ? ਵਿਸ਼ਵ ਮੇਂ, ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਹਾਡਾਂ ਔਰ ਉਨਕੇ ਵਿਤਰਣ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-4

8. ਵਾਯੂ ਦੁਆਰਾ ਉਤਪਾਦਿਤ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਭੂ-ਆਕ੍ਰਿਤਿਯੋਂ ਕਾ ਚਿਤ੍ਰਾਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਵਰ੍ਣਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।
9. ਗਲੇਸ਼ਿਯਰ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ। ਆਰੇਖਾਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਗਲੇਸ਼ਿਯਰ ਔਰ ਉਸਕੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ੀ ਭੂ-ਆਕ੍ਰਿਤਿਯੋਂ ਕੇ ਕਾਰ੍ਯ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।

- *_ *_ *-

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋਂ।

- *_ *_ *-

1. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੁਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:-
(ੳ) ਭੌਤਿਕ ਭੂਗੋਲ ਅਤੇ ਭੂ-ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।
(ਅ) SIAL ਅਤੇ SIMA
(ੲ) ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਭੂਗੋਲ।
(ਸ) ਗੋਡਵਾਨਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ।
(ਹ) ਭੂ-ਸੰਤੁਲਨ
(ਕ) ਰੂਪਕ ਚਟਾਨਾਂ
(ਖ) ਕਾਯਾਤਰਿਤ ਚਟਾਨਾਂ
(ਗ) ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਮੈਰੇਨ।
(ਘ) ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਜੁਆਲਾਮੁਖੀ।
(ਙ) ਜੀਓਸਾਇਡਾਈਨਜ਼
(ਚ) ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਵਿਵਰ ਅਤੇ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਕ੍ਰੋੜ
(ਛ) ਆਗਨੇਯ ਚਟਾਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਗੁਣ।
(ਜ) ਪਠਾਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ
(ਝ) ਸਮੁੰਦਰੀ ਚੱਟਾਨ।
(ਞ) ਡੈਲਟਾ।

ਭਾਗ-1

2. ਭੌਤਿਕ ਭੂਗੋਲ ਕੀ ਹੈ? ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।
3. ਐਲਫ੍ਰੈਡ ਵੇਗੇਨਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਮਹਾਦਰਸ਼ੀਯ ਬਹਾਉ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ-2

4. ਸੰਪੀੜਨ ਬਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਭੂਮੀ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
5. ਜੁਆਲਾਮੁਖੀ ਅਤੇ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਘਟਨਾ ਕੀ ਹੈ? ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਜੁਆਲਾਮੁਖੀ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ, ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

6. ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਏ, ਆਗਨੇਯ ਚੱਟਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
7. ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂ-ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਕੀ ਹਨ? ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਪਹਾੜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

8. ਹਵਾ ਰਾਹੀਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਭੂ-ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਡਾਇਗਰਾਮ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰੋ।
9. ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਭੂ-ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

- *_ *_ *-